

UNHA VIAXE, VIAXE. (I)

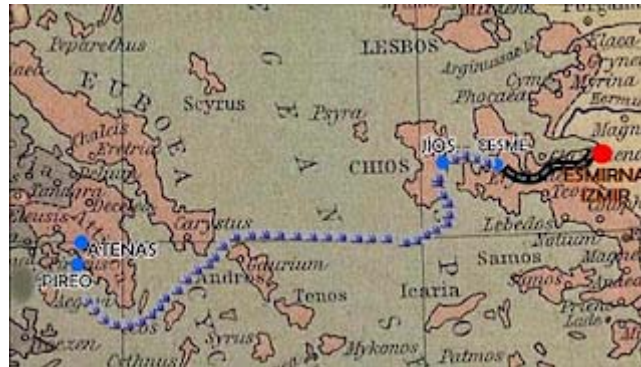
Moverse, moverse sempre, e en todo...

O lugar no que vivimos atrápanos e protéxenos. Atrápanos porque nos protexe. Nel sentímonos seguros, nel cremos controlar o tempo e os acontecementos, os sentimentos. Cremos coñecer ás persoas que nos rodean, sabemos quen son os bos, quen os malos, e quen os apolíticos, que son xentes-limbo, bobos. Estamos na “nosa” cidade, na “nosa” rúa, na “nosa” casa, coa “nosa” xente, no “noso” país, na “nosa” lingua. Todo isto que parecer ser “noso”, constitúe a nosa seguridade, a nosa vida. Volvémonos formigas, ovellas de curro, burros de nora, os mesmos pasos, os mesmos saúdos, os mesmos corpos, todos eses “os mesmos” que nos fan sentir seguros. Cremos saber o que somos, como somos, como imos actuar, que imos dicir, como debemos ser; sabémolo porque todo o que nos rodea dínolo desde fai moito tempo, desde sempre. Sabemos como se di pan, como é a habitación onde imos durmir, onde comprar a botella do viño que nos gusta, onde serven o mellor café, e onde está o hospital. Iso dános seguridade, fainos a vida fácil, (¿escribín “vida”?). Comodidade e seguridade parecen ser as aspiracións máximas. A pesar de que sabemos que de ambas as palabras xamais brotou nada fermoso, bo ou sublime. É a auga estancada, é o aire sen renovar, a terra sen labrar, Odiseo sen viaxe, o cemiterio no que están enterradas todas as cousas realmente importantes: a aventura, as utopías, o coñecemento, o inesperado, o sorprendente, o misterio, a creación, o risco, as linguas e as praias descoñecidas, os sentimentos e os sabores nunca probados, a audacia, o valor, a fértil soidade... A auga que non se move vólvese pestilente, do mesmo xeito que as persoas. A rutina vai infectándoo todo de monotonía e desidia, ata que enfermamos de seguridade. Volvémonos eses mortos viventes que nos cruzamos na rúa, eses seres previsibles, mediocres e aburridos, dos que coñecemos todos os xestos, todas as palabras..., pero seguros.

Cando decidimos viaxar, movernos, partir, deixar atrás a cotián..., cantos temores asáltannos. E cando digo viaxar, non me refiro a ese rito estúpido que inmensos rabaños de turistas realizan en mandas de “tours” preprogramados, precociñados, predixeridos, consistentes en desprazar mundo adiante a rutina da súa vida diaria. Non me crea mala conciencia desprezarlles e aborrecerlles, porque, contra o que algúns pensen, non son o pobo, son a odiosa, aborrecible, asustadiza, depredadora, destrutiva e noxenta clase media. Non desprezo á xente, só aos despreziables. Eu non teño a culpa de que sexan tantos. Dáme o mesmo que moitos deles sexan asalariados, funcionarios, profesións liberais ou a nai que os pariu. Son unha caste indesexable que como un cancro levan a calquera lugar do planeta os seus gustos, a súa comida, a súa puta música, as súas comodidades, a súa seguridade, os seus tics de novo rico, os seus medos, a súa merda. Van a monumentos que nin lles gustan nin entenden, fanse fotografías en grupo mentres gritan “pataca”, antes de subir a outro autobús que lles leva a outra “pataca”, e de alí a un comercio para turistas que mantén a comisión ao condutor do autobús, e de alí a un hotel que debe parecerse o máis posible ás súas casas. Rabaños de Maruxas e Manolos, de Borjas e Aranchas, percorrendo ruínas e praias paradisíacas, museos e discotecas... De Cancún á India, dos fiordos noruegueses ao Nilo, de Londres a Sudáfrica cobren o planeta (sobre todo cando fai calor) dun magma idiota que o devora e degrádao todo. Esténdense polo planeta como unha praga viscosa que ataca monumentos, paisaxes, grupos étnicos, selvas violadas, reservas naturais, especies animais... enfermándoos, feríndoos de morte, matándoos. E o peor é que non hai antídoto que se poida utilizar, nin posibilidade de que se descubra. Porque monstruosas empresas teñen montado un negocio brutalmente lucrativo á conta de mover dun sitio para outro inmensos exércitos de funcionarios, de clases medias aburridas, de familias con camisas hawaianas e chapeus de palla, de estudantes que pasan o ecuador en Ámsterdam, de pedófilos que pasan a corentena en Tailandia, de puteros que evacuan na Habana... Non, non me refiro a este tipo de “viaxes”, refírome aos de verdade, aos que comezan nunha estación de tren (as emboubadas hordas touradictas odian o tren, porque é máis lento, porque é caro, porque teñen tempo para ler e pensar. A súa expresión máxima de desprazamento é o voo de baixo custo con hotel e almorzo incluído); refírome ao viaxeiro non ao turista. Ao que non pisa unha axencia de viaxes. Ao que non sabe en que porto haberá de resgardarse das tormentas, ao que non sabe en que mesa comerá, nin en que cama durmirá, o que, como dicía Machado, “onde hai viño bebe viño, e se non hai viño, auga fresca”, o que planea o que os deuses cambian, o que ha de sentir calor e frío, o que un día será esmoleiro e ao outro señor, o que ha de chorar e rir, descubrirse e descubrir, sentir como a cadea da borracheira úneo a descoñecidos, e darse

conta de como o vento das distancia lle mostra o desunido que estaba aos coñecidos, o que entende que o traxecto é viaxe e non a chegada, o que sabe que é o camiño o importante non é a meta, o que non ten présa por chegar porque no fondo sabe que nunca chegará; porque a vida é como o río de Heráclito: onde un cre chegar xa non existe, e de onde un cre partir xa deixou de existir. Pero a rutina e a seguridade a todos termina volvendo covardes, a diferenza está en que o viaxeiro enfróntase aos seus temores, e o turista contrata un tour-gregario, quince días en Istambul con excursiones á Capadocia e a Pamukale que o inmunice contra os seus temores aínda que iso leve que non vai ter nin un segundo de verdade. Un volverá cambiado e o outro adocenado.

Sempre quixen facer unha viaxe lenta, no que me dese tempo a degustar todos os momentos, todas as paisaxes, todos os pensamentos... Unha viaxe cun tempo antigo, cun ritmo sosegado e intenso. Unha viaxe de deixarse ir, cunhas pinceladas de decadencia victoriana de Alma Tadema, e unhas pingas de Keruak. Lento. Sobre todo, lento, para poder ler, escribir, pensar, sentir. En tren, en barco, en autobús, en taxi, en burro... Champaña francesa e viño barato, caviar e un mendrugo de pan duro. Se é difícil partir, pensa o viaxeiro, é porque se estivo demasiado tempo sen facelo. Esa desolación que sente a alma, ese cansazo que dá asomarse ao futuro, esa tristeza que se pega á pel como unha morriña densa e profunda, esa sensación de querer volver sen saír, de querer chegar sen partir, é só o reflexo do entumecida que está a alma debido á rutina, a seguridade e a monotonía. Pero dura só ata o primeiro paso.

Parafraseando a Dostoyevski o importante non é viaxar senón saber para que se viaxa.

O plan da viaxe é ir en tren ata Barcelona, de Barcelona a Milán, desde alí a Ancona. En barco de Ancona a Patras, no Peloponeso. Desde Patras a Atenas en autobús. En barco desde o Pireo a, ou ben a Mitilene para visitar Eressos e despois pasar a Ayvalik en Turquía, ou ben a Jíos e pasar a Çesme en Turquía. Despois chegar a casa (Ahmet) en Esmirna. Instalados en B. , xa veremos se ir ao Kurdistán, a Capadocia, ao Memhrut ou a Antalya onde está R...

A volta está sen decidir.

22.3.10

UNHA VIAXE, VIAXE. (II) Vigo

VIGO

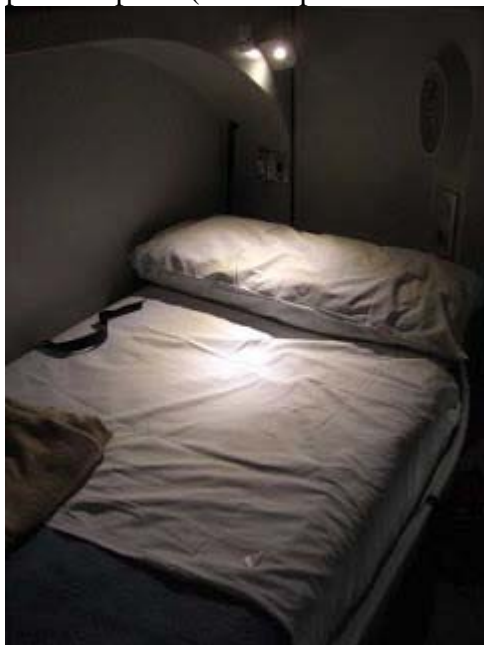
Xoves 19 de decembro

Sábado frío dun 17 de decembro. Anotece en gris atlántico. Na solitaria estación, o tren espera inmóbil, silencioso, durmido. A última mirada ao mar gris, vello e bravo. O próximo mar que vexa será o doce, suave, azul, adolescente... e branco, que é como lle chaman os turcos, iso é o que significa Ak Deniz.

O tren é cómodo, moderno, quizá excesivamente funcional. En realidade é un hotel sobre vías, habitación, cama, baño, tv, aire acondicionado, cafetería, restaurante...

Non hai nada como viaxar en tren, e no máis cru inverno, é mellor. Esa sensación de estar sentado cómoda e calidamente na mesa do restaurante mentres cruzas tormentas e borrascas, é tan agradable... Comes e bebes un bo viño, e les ese libro do que non te podes separar (a única patria verdadeira), e charlas sobre as mil palabras que algúns

idiomas teñen para distinguir os distintos brancos da neve, mentres a paisaxe vai pasando diante túa, allea a ti. E fóra, a choiva, a neve, o frío... mentres gozas da suave temperatura do tren. É unha doce forma de ir póndose en camiño, de empezar a despreguizar o espírito.

Na tele do compartimento poñen “Up”. Os debuxos son preciosos, pero a narración da vida do vello é dunha tristeza despiadada. “O explorador intrépido” acompañaranos durante toda a viaxe. Pero o meu ánimo non estaba para debuxos, nin para crueldades, e procurei non prestar demasiada atención á pantalla e refuxiarme no Ulises de Homero, que a pesar das súas desgrazas, a súa radical soidade de heroe, os seus choros e a súa intermitente nostalxia da

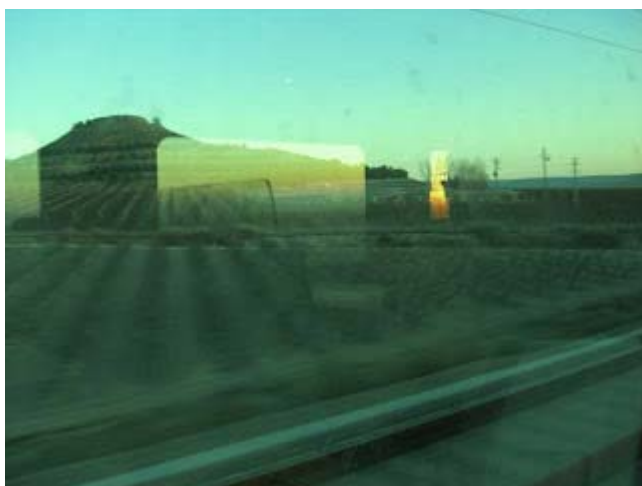
patria, alégrome a alma, porque nunca se dá por vencido e tamén el é un “explorador intrépido”, pero moito menos triste.

“Viaxar así é caro, é un luxo”. Non. Caros son eses coches-amante cos que os imbéciles suplen as súas tristes frustracións, ou esas pantallas de plasma de alta definición para ver a arte refinada do fútbol e o telelixo, ou esas cremas reafirmantes que deixan lisas as tristes peles das señoras de..., sempre dispostas a embelescer o corpo e nunca a alma. Cara é a peza de marca que o rico leva posta. Con

moito menos do que calquera imbécil gastou en alcol a noite de fin de ano intentando desesperada e inútilmente ser feliz, compra o billete dese tren.

Amence polas chairas de castilla e Aragón. . Os Monegros. . Gústame esa paisaxe baleira, chaira ou suavemente ondulada, seca e árida, de horizontes despexados e infinitos. A súa beleza reside no baleiro, na claridade, na pureza das liñas, na sobriedade das súas cores.

Moitas veces sentín o cansanzo da paisaxe galega, esa saturación de formas e cores, esa desaparición do horizonte a forza de montes e árbores, de vales e riscos. Moitas veces indixesteime de verde, dos mil matices do verde, da infinidade de grises, das néboas e sobrenéboas, e postnéboas e entrenéboas... Matices e máis matices, ata o infinito, ata o esgotamento. E despois aparece o amarelo salvaxe do toxo e a xesta, a saturación do cheurento e satinado amarelo das mimosas, e o vermello de sangue e o ocre dos pámpanos en setembro, e o marrón abandonado dos castiñeiros e carballos no outono... E todo sobre un horizonte sempre ocupado por volumes e formas. Se non tivese o mar volveríame tolo, ou morrería de saciedade. Ás veces boto de menos as chairas de Castela, dos Monegros, de Anatolia.

Almorzo no restaurante mentres nos achegamos ao Mediterráneo. ¡Que exceso de luz!

7.4.10

UNHA VIAXE, VIAXE. (III) BARCELONA

BARCELONA

Venres 20 de decembro

Chega á estación de Sants. Un tren de proximidades ata a estación de França.

A estación está no barrio do Born. É un barrio precioso. Os seus antigos “carrers” e “passeigs” son agora uns dos sitios máis modernos da cidade. Tendas, cafés, pastelerías, boutiques de deseño... e o museo Picasso. ¡¡¡Impresionante!!! É unha tolemia. Nun palacio do S. XIII consérvase a maior colección do mundo do pintor, 3.500 cadros. Tamén hai cerámica, escultura... Case once mil metros cadrados de xenialidade.

Máis de dúas horas vendo picassos. Ao saír do museo (no que a pesar de todo só hai unha pequena parte da súa obra), un queda atafegado pola desmedida capacidade creativa de ese home. Picasso, do mesmo xeito que Miguel Anxo, Lope de Vega ou Chaplin recordan máis aos deuses mitolóxicos que aos homes. Cando vemos a súa produción parécenos que fan falta varias vidas para crear o que eles crearon en media. Curiosamente dous dos catro nomes que se me viñeron ao pensamento foron comunistas.

O problema do museo: a gran cantidade de público e a imposibilidade de gozar de nin sequera unha parte ínfima da colección. Como o tren a Milán non sae ata o final da tarde dedicámonos a langranear polo barrio. Cervexa nas terrazas baixo o doce sol de inverno. Hai unha taberna vasca, Euskoetxea, cunha variedade de “pintzos” capaz de vencer a vontade de calquera. Tomamos sidra e un bo repertorio de petiscos.

O Fosar de les Moreres que visitara aquela Diada de fai anos con B. e M., e que entón era un estraño e escuro recuncho, agora é unha fermosa praza cun gran facho eternamente acendida en honra dos heroes cataláns. Síntome orgulloso ao pensar que tantos anos despois, en min, segue ardendo a mesma chama que cando dei aquel mitin naquel afastado once de setembro.

O día faise longo.

Restaurante grego feo e pouco coidado.

Despois, fronte á estación, un restaurante-cafetería con nome galego (moi posiblemente de donos galegos). Por que os galegos cando emigran sempre abren este tipo de restaurantes: feos, baratos e cutres?

Tarde de domingo nalgún lugar de Barcelona. .

É tarde-de-domingo, que é o outro nome que ten o inferno. Esa tristeza asasina que me produce a visión dos matrimonios, das familias, na tardes de domingo non é comparable a ningunha outra tristeza. É a imaxe mesma do horror. Non hai nada no mundo máis desoladoramente deprimente que os matrimonios nas tardes de domingo.

O día vaise cansando nunha melancolía sen límites que se move cunha lentitude desesperante cara ás tebras da noite. Na cafetería entra un matrimonio musulmán con tres fillos pequenos. Visten moi pobremente, case non van limpos. É todo o luxo de domingo que se poden permitir: entrar naquel lugar nada luxoso e tomarse un pobre refresco, Fanta de laranxa. É unha visión insoportable, porque é

domingo, porque rezuma tristeza. Porque a xente resignada, os domingos, vólvese miseravelmente resignada. Porque a pobreza, os domingos pola tarde (e en Nadal), vólvese monstruosa. E despois está ese silencio canso e aburrido dos matrimonios... ese hastío que entraña o compartir o fracaso. Esa miseria espiritual que as tardes de domingo aparece espida en todo a súa aterradora realidade. Non estou de acordo con Tolstoi, as que se parecen son as familias desdichadas, porque as felices non existen. . Non podo nin falar. Quixese desaparecer... Se o tren tardase media hora máis en saír morrria de melancolía no Born.

O tren sae cara a Milán rescatándome daquel inferno. O cómodo trenhotel cruza a noite levándome polo aire no seu ventre cálido. .

A cafetería é máis antiga e cómoda que a do tren a Barcelona. Ata ten taburetes. Un grupo de cinco executivos españois, falan alto.

A típica palabrería ostentosa desa subespecie. Falan para que todos escóiten, gastan as súas bromas erótico-infantís. Xogan a ser os reis do mambo. No medio da barra unha muller de negra cabeleira rizada le a Manuel Rivas, á súa esquerda unha grosa moza italiana devora as patacas dunha bolsa mentres fala polo móbil coa súa “mamma”. .

O restaurante é máis e bonito que o do tren Vigo Barcelona. Unha boa cea. Mentres, preparan as camas. Un pouco de lectura, e a durmir. .

A azafata pídenos os pasaportes para non ter que espertarnos cando crucemos a fronteira. “Por seguridade” di. Seguridade de quen? .